СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 132. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 8. червня, 1928. VOL. XXXVI. No. 132. Jersey City, N. J., Friday, June 8, 1928. THREE CENTS.

ЛЕТУНИ ЗБИРАЮТЬСЯ ДО ВИЛЕТУ В АВСТРАЛІЮ

ЕРГАРТ ЩЕ НЕ ВИЛЕТІЛА, А ВЖЕ ЗЯВЛЯЄТЬСЯ СУПЕРНИЧКА ДЛЯ НЕЇ.

СУВА, Фіджі, четвер, 7. червня. — Моноплян „Садерн Крос", що прилетів сюди вчора з двома американськими та двома австралійськими летунами, вилетів з летничого поля в Алберт Парку о годині 11 минут 4 рано в вівторок (у Ню Йорку була тоді 7. година 4 минути вечера в середу) та перелетів двацять миль на Населай Біч, де він набрав ґазоліни та жде гарної погоди для вилету в Австралію.

Дорога зі Суви в Брисбейн, в Австралії, виносить 1,762 милі та забере летунам коло 18 годин. Се частина дуже небезпечна через часті бурі, що панують в сих околицях.

НЮ ЙОРК, 6. червня. — Вістки з Нової Фунляндії подають, що панна Ерґарт, котра збирається летіти в Европу з пільотом Штулцом на літаку „Френдшип", ще вижидає гарної погоди.

Тимчасом зголошується нова кандидатка до лету понад Атлянтійський океан. Є нею панна Мейбел Бовл; хоче вона летіти на літаку „Коломбія", на котрім летів з Америки в Европу Левін. Сей літак уже стоїть готовий до вилету на летничім поли Кертиса. З нею мають летіти двох мущин: Оливер Ле Бутіліє та капітан Артур Арґелс.

ГУВЕР ЗНОВА ЗИСКАВ 33 ДЕЛЕҐАТІВ.

ГЮЗ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД КАНДИДАТУРИ.

ВАШИНҐТОН, 6. червня. — Підчас перечислювання делеґатів на конвенцію републиканської партії заряд партії знова признав 33 делеґатів, які заявилися за кандидатурою Гувера.

Републиканські делеґати ждуть від Кулиджа вияснення політики теперішнього уряду до ріжних важних політичних справ, головно до фармерської допомоги: ходять уже навіть чутки, що Кулидж виготовлює на конвенцію таку заяву, яку він виголосить, як його прихильники поставлять його кандидатом на уряд президента. Президент мавби тоді виголосити осторогу до партії перед такими законами, як проєкт Мекнарі-Гоґена.

Нюйорський адвокат Гюз заявив прихильникам своєї кандидатури, що він кандидувати під ніякою умовою не думає. Гюз уже кандидував з рамени републиканської партії протя демократа Вилсона в 1916. році й перепав.

Обчислення сенатового комітету для розсліду видатків президіяльних кандидатів показують, що кандидати видали досі суму 731,086 долярів.

КАНАДА ПОМАГАЄ ЕСКІМОСАМ.

УРЯД СПРОВАДЖУЄ ДЛЯ НИХ РЕНІВ.

ОТАВА, 6. червня. — Щоби дати Ескімосам, які живуть на півночи, можність прожитку, канадійський уряд почав спроваджувати для Ескімосів у Басені Мекензі ренів (великих дійних оленів).

У канадійськім парляменті підняв сю справу представник урядового бюра для Індіян, оповідаючи про тяжке положенне Ескімосів.

Уряд спроваджує ренів на спілку з приватними підприємствами.

СПОДІЮТЬСЯ СКОРОГО ПОЛАГОДЖЕННЯ БОРОТЬБИ МІЖ УРЯДОМ А ЦЕРКВОЮ В МЕКСИКУ.

НЮ ЙОРК, 6. червня. — У банкирських кругах говорять про скоре полагодження боротьби між римо-католицькою церквою та мексиканським урядом.

Переговори в тій справі має вести Американець Моров, що був представником Злучених Держав у Мексику.

Як відомо, через боротьбу між церквою й урядом в Мексику мексиканські католики вже два роки обходяться богослуженнями без священиків.

ІМІҐРАЦІЙНИЙ УРЯД ПОЯСНЮЄ ЗАДЕРЖАННЄ ДИРИҐЕНТА.

НЮ ЙОРК, 6. червня. — Іміґраційний уряд, що задержав на Елис Айленді прибувшого на кораблі Сатурнія італійського дириґента Шикаґовської опери Дженара Папі, мав пояснити, що дириґента задержано за те, що свого часу не заплатив як слід податку.

Дженаро Папі каже, що він приписував задержанне своє іміґраційним урядникам тій обставині, що він не мав повних американських горожанських паперів, хоча в Америці був дириґентом 14 літ. (З того факту одна американська газета зробила „новинку", що Папі має всего 14 літ життя.)

ВТРАТИВ МІЛІОНОВИЙ СПАДОК, БО НЕ ХОТІВ ЖИТИ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 6. червня. — Френсіз Тейлор утратив кількаміліоновий спадок по своїм батьку Мозесі Тейлорі, банкирі з Фармерз Лоан енд Трост Ко., через те, що батько виновив собі, що син має вернутися жити в Америці, а син далі рішився жити в Лондоні.

ЗНОВА ВЕЛИКИЙ БАНДИТСЬКИЙ НАПАД.

ДІТРОЙТ, Мишиген, 6. червня. — Пятьох бандитів напало коло 11. години [illegible] на офіс газети Де Дітройт Ньюз, зрабувало з нього 20,000 долярів, призначених для виплати робітникам, і по тяжкій [illegible] з поліцією втекли без сліду. Підчас стрілянини [illegible] ранено чотиро осіб, а саме двох полісменів, [illegible] та одного прохожого.

ЗБУДУЙМО ДІМ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

ДІМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ, ПОБУДОВАНИЙ ЖЕРТВАМИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ, БУДЕ ЖИВИМ ВИРАЗНИКОМ НАШОГО ПРИВЯЗАННЯ ДО РІДНОЇ ЗЕМЛІ, НАШОЇ ЖЕРТВЕННОСТИ І НАШОЇ ЖИВОЇ УЧАСТИ У ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШИХ БРАТІВ В КРАЮ. ЦЕ БУДЕ ВІКОВА ПАМЯТКА. ЦЕ БУДЕ БУДІВЛЯ, В ЯКІЙ НЕ ПОВИННО БРАКУВАТИ ЦЕГОЛКИ ВІД НІ ОДНОГО УКРАЇНЦЯ В АМЕРИЦІ. ПАМЯТАЙМО ЗА ТЕ В МІСЯЦЮ ЧЕРВНІ — МІСЯЦЮ УКРАЇНСЬКОГО ІНВАЛІДА.

ВСІ ЖЕРТВИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ

Obyednanye, P. O. Box 411. Philadelphia, Pa.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ДОСТОЙНИКИ — КНЯЗЯМИ.

Король Афганістану Аманулляг залюбки роздає червоні плащі достойникам держав, в яких мав нагоду перебувати. До такого червоного плаща є привязаний — як відомо — титул князя.

Пробуваючи в Радянськім Союзі, Аманулляг ні трохи не зменшив своєї великодушности. Як доносять телеграми, обдарував він низку большевицьких достойників такимиж червоними плащами. Помітне, що всі ці визначні комуністи — „пролетарі" дуже радо приняли князівське достоїнство й навіть в думці не мали відмовитися від цеї почести.

Тепер Аманулляг з родиною перебуває у Ленінграді.

МАРЕВО ГОЛОДУ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

На підставі вісток радянської преси приходиться ствердити, що стан засівів на Великій Україні застрашаючий. На Одещині пропало наслідком некорисної погоди 80 відсотків озимих засівів, в Маріюпільщині, на Миколаївщині, в Новоодещині довготревала посуха знищила цілковито засіви. Сякий-такий врожай заповідається тільки в кількох ґуберніях середущої України. В звязку з цими вістками радянський уряд відбуває наради над способом, якби зарадити небезпеці голоду, який міг би загрозити рівночасно політичному положенню на Великій Україні.

ВАЧАТЬ ЧУЖЕ ПІД ЛІСОМ.

Большевицькі аґітатори проповідують по цілому світі суспільний лад, в якому всі однаково мають працювати й однаково жити, тільки у себе не перевели тої рівности. В Москві живуть безчисленні ватаги жебраків, що волочаться без праці, напастуючи прохожих. Бувають випадки, що жебрак, невдоволений милостинею, лає прохожого, плює йому в лице і кидається з бійкою на нього. По заулках жебраки чигають на свої жертви й ограблюють їх. Поліція є супроти них безсильна. Запикає ними арешти, але згодом пускає на волю, не знаючи, що з ними робити, а вони роблять дальше те саме. Замісць реформувати чужі порядки, большевики зробилиб краще, завдячи перш усього порядок у себе.

КНИГОЗНАВЧИЙ СЛОВНИК.

Науковий Інститут Книгознавства спільно з Інститутом наукової мови незабаром розпочинають працю над книгознавчим українським словником. До цього словника увійде термінольогія поліграфії, бібліотечної справи й бібліографії.

ЯК ПРОХОДИЛА ПРИСЯГА В АЛЬБА ЮЛІЯ.

Цікаві є подробиці національно-селянського конґресу в Альба Юлія, що торкаються менту присяги на боротьбу з теперішнім урядом. Двісті тисяч селян стали навколішки перед 5-ти трибунами та присягнули слідуюче:

„Присягаємо в обличчу Всевишнього так довго встояти в боротьбі, доки не проженемо ліберальний уряд.

„Присягаємо нести клич боротьби проти уряду в усі міста й села.

„Клянемося, що відчинимо наші церкви й доми молитви, де правитиметься Служба Божа, в якій будемо домагатися від Всевишнього, щоби звільнив нас від того уряду.

„Присягаємо непохитно боротися за свободу Нації".

Після конґресу кинено клич маршу на Букарешт, який велектризував маси. Конґрес в Альба Юлія проголошено всенародніми зборами. Одного селянина, що став в обороні лібералів, товпа затоптала на смерть.

БУДУВАННЯ ДОСВІДНО-МЕЛЮРАТИВНОЇ СТАЦІЇ В РАЙОНІ ДНІПРЕЛЬСТАНУ.

В середині цього року Наркомзем має розпочати будування досвідно-меліоративної стації в районі Дніпрельстану, для вивчення плавнів Запоріжжя. Стація має бути закінчена на весні 1929 р., коли вона повинна розгорнути вже досвідну роботу.

Найближчим завданням стації буде вивчити вплив осушення на зміну ґрунтів та рослинности при ріжних умовах ґрунтових вод, виявити можливість вирощування ріжних сільсько-господарських культур при осушенні, зі зрошенням і без зрошення, встановити найпридатнійший тип майбутнього господарства на плавнях (поліпшене луківництво, садово-лукове господарство, пропашні культури) і т. д.

На збудування стації призначено 52.500 карб. Кошти ці відпускає комітет сприяння Дніпрельстанові.

ЗАЛІЗНА РУДА В РАЙОНІ ДНІПРЕЛЬСТАНУ.

ВРНГ України одержало відомости, що підчас геольогічних досліджень на нижньому Дніпрі в районі села Григорівки знайдено поклади залізної руди. Руда залягає на глибині 70 метрів.

За розпорядженням голови ВРНГ Сухомліна запропоновано Укргеольогкомові негайно розвідати детально ці поклади з боку кількости й якости.

Поклади залізної руди в цьому районі матимуть величезне значіння для збудування нового металюрґічного заводу в районі Дніпрельстану.

ШКІРЯНИЙ РИНОК У РУКАХ КООПЕРАЦІЇ.

За відомостями Всеукраїнської контори Шкірсиндикату за перше півріччя цього року обороти її складали 32,000,000 карб., що на 60% перевищує обороти І-го півріччя минулого року. Роля кооперації в оборотах Шкірсиндикату складає 77.6%. Одночасно спостерігається значне зменшення питомої ваги приватників у оборотах синдикату — від 4.3% до 0.5%.

ВІДКРИТТЯ СЕСІЇ РАДИ ВУКОПСПІЛКИ.

На 3-тій сесії ради Вукопспілки голова правління ВУКС-у Генкін у свому докладі про роботу споживчої кооперації за 1926—27 рік та за першу половину 1927—28 року навів низку досить яскравих основних покажчиків зросту споживчої кооперації на Україні, як одного з найважливіших факторів народнього господарства країни й одночасно великого громадянського орґанізму, що обєднує міліони робітників і селян навколо соціялістичного будівництва.

4,200,000 пайовиків, 9,000 товариств, 317,000 крамниць, два міліярди обороту за останній рік, пів міліона коопетивного активу — такі основні обєктивні покажчики громадської та господарської ваги споживчої кооперації.

Споживча кооперація навчилася дешевше й господарніше працювати. Вона знизила ціни, зменшила видатки, поліпшила свою роботу.

Споживча кооперація має серіозні досягнення у виконанні тих завдань, що поклали на неї партія та уряд.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО НА ТВОРИ КОЦЮБИНСЬКОГО.

Родина Коцюбинського порушила перед відповідними органами справу про те, щоб авторське право на видання творів Коцюбинського передати Всеукраїнській Комісії для увічнення памяти Коцюбинського.

УКРАЇНА НА ВИСТАВЦІ ПЛЯКАТІВ.

У середині травня у Львові відкривається виставка плякатів. Чільне місце на цій виставці посідатиме Україна. Київський Науковий Інститут Книгознавства й ВБУ експонували більшу частину плякатів на цю виставку.

ВУГІЛЛЯ НА ЗАКАРПАТТІ.

Празькі газети повідомляють, що на Закарпатті між Мукачевом і [illegible] знайдено цілі поклади камінного вугілля доброї якости.

ЛИТВА ВИДЕРЖАЛА ПРИ СВОЇМ

ВАЛЬДЕМАРАС НЕ ДАВСЯ ЗАСТРАШИТИ АНҐЛІЇ І ФРАНЦІЇ. ЛІҐА БУЛА ЗМУШЕНА ВІДЛОЖИТИ СПРАВУ ДО ОСЕНИ.

ЖЕНЕВА, 6. червня. — Чемберлейн в імені Анґлії, а соціяліст Павло Бонкур в імені Франції, натискали на литовського премієра Вальдемараса, щоби відступив від своєї методи проволікання польсько-литовських пертрактацій та щоби додержав слова, яке дав Ліґі, коли був з Пілсудским на послідних нарадах Ради.

І другі держави натискали на Вальдемараса рівнож, тільки один німецький представник виправдував його, бо казав, що ще було замало часу, щоби можна було полагодити такий важкий конфлікт. Рада Ліґи пробувала повзяти рішенне в справі польсько-литовського конфлікту, але не можна було осягнути повної згоди, бо Вальдемарас голосував: проти. Він не хотів згодитися, щоби Ліґа вела переговори, бо казав, що Ліґа не має до цего права.

Представники не знали, що робити і рішили відложити справу до осени. В тім випадку вже і Вальдемарас голосував: за.

Закінчуючи свою бесіду, Вальдемарас зазначив, що Литва в ніякім случаю не зречеться своїх прав до Вильна.

ДАРЕМНІ ЗАХОДИ В СПРАВІ НОБІЛЕ.

ОСЛЬО, Норвеґія, 6. червня. — Лейтнант Ліцов Гольм перелетів значний шмат землі в Шпіцберґен, але нічого не запримітив, що вказувалоб на якийсь слід по ґенералі Нобіле. По десятьох днях віднайшли рівнож і партію альпейських ґірняків, котрі вибралися шукати за Нобіле і по котрих вже був слід пропав. І вони нічого не знають про експедицію, хоч ходили по горах і ледівцях, куди повинен був летіти Нобіле.

А з Москви доносять, що радіо-депеша, яку одержано з Мурманська і яка подає, що Нобіле вислав радіо-знаки з землі Франц Йосифа, оказується неправдивою. Мимо того думають загальне, що коли Нобіле живий, то находиться хиба тільки на землі Франц Йосифа.

ПОРОБИЛИ МАЄТКИ ПРИ ПЕРЕГОНАХ.

ЗВИЧАЙНИЙ МОРЯК ВИГРАВ $1,255,000, А ОФІСОВИЙ КЛЕРК $625,000.

ЛОНДОН, 6. червня. — Сьогорічну найбільшу нагороду при кінських перегонах т. зв. дербі виграв кінь, якого властителеви навіть не снилося така побіда, яка принесе йому не тільки розголос, але й добрі гроші. Та не тільки йому. І тих кілька осіб, що поставили на Фелстед тикет, виграли цілі маєтки. Бідний моряк, що навіть не був на перегонах, а пливає собі десь на океані, купив тикет на Фелстеда (так називається кінь, що виграв) і одержав $1,255,000 за 1 фунт стерлінгів. А друга дівчина-клерк одержала $625,000 за свою частину.

НЕ ВПУСТИЛИ ГЕРРІ ТО ДО КАНАДИ.

ЦЕ РЕВАНЖ ЗА ГРАФИНЮ КЕТКАРТ. МІЛІОНЕР СИДІВ В ТЮРМІ ЗА ВБИЙСТВО.

ЛОНДОН, 6. червня. — До Савтгемптон приїхав на кораблі Аквітанія пітсбурський міліонер Геррі К. То. Коли він хотів висідати, звявився урядник міністерства і заявив, що йому вступ до Анґлії недозволений. То покликувався на візу анґлійського консуля, але це не помагало. Урядник відмовився подати причину того зарядження.

То хотів побути в Лондоні через три дні і виїхати до Парижа. А тепер, не маючи французького віза, буде мусів вертати хиба назад до Злучених Держав.

Кажуть, що це зарядженне є відплатою за придержанне в своїм часі американською іміґраційною владою графині Кеткарт задля неморальности. А знова Геррі То вбив в 1906 р. відомого архітекта Стенфорда Вайта, добачуючи в нім любовника своєї жінки. За се посадили його в тюрму, з якої він втік.

ПЕКІН ВІДТЯТИЙ ВІД СВІТА.

ЗЕЛІЗНИЦЯ НЕ ХОДИТЬ, НЕМА ПОЧТИ. ЖДУТЬ НА НАЦІОНАЛІСТИЧНУ АРМІЮ.

ПЕКІН, 6. червня. — Націоналістична армія стоїть на віддалі одної милі від столиці, але до міста не входить. Чанг Кай Шек рішив впустити до Пекіну тільки найбільш здисциплиновані частини, щоби не попасти в конфлікт з чужинецькою територією. В самім місті мають страх більше перед большевиками. Бояться, щоби вони не скористали з замішання і не спричинили нової заверухи.

В місті спокій. Життя завмерло. Почта не курсує, а поїзди не ходять, бо північна армія забрала зелізничі машини і весь матеріял. Працюють тільки в фабриках, які шиють прапори. А треба нашити нові, націоналістичні, які вже повівають з державних будинків, бо отсе перший раз полудень завойовує північ.

РУМУНИ СКЛАДАЮТЬ ВІЗИТУ ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, 6. червня. — Сюди прибула група румунських висших офіцирів, щоби приглянутися військовим ділам в Польщі. Попередного року їздили високі польські штабовці до Букарешту в тій самій ціли. В той спосіб заприязнюються дві держави, що стоять в тіснім военнім союзі і рішені одна другій помагати на случай війни.

СОЦІЯЛІСТИ ВЕДУТЬ ПЕРЕД.

БЕРЛИН, 6. червня. — Згідно з тим, що соціялісти віднесли найбільшу побіду при виборах, рішилися вони повзяти ініціятиву в справі нового кабінету. Вони пропонують бувшого канцлера Германа Міллера, соціяліста, на нового канцлера, а рівнож домагаються для соціялістів трох міністерських портфелів. На тих міністрів подають кандидатів, що найбільш заслужилися в початках революції над будовою републики.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„АКТ ЗЛОЇ ВОЛІ І ПРОВОКАЦІЇ"

Британський міністер заграничних справ Чемберлейн дав добру лекцію тим всім, що ще далі орієнтуються на чужі сили, на міжнародну справедливість, міжнародні конфлікти і симпатії. Прямо годі повірити, щоби холоднокровний Анґлієць, до того великий дипльомат і політик та високий британський урядовець міг висказатися публично в такий нікчемний спосіб про природне й історичне право литовського народу до їх прадідної столиці Вильна. Те, що Литовці вставили в свою конституцію, що Вильно являється столицею Литви, називає Чемберлейн актом злої волі і провокації, який готов викликати війну на сході Европи. Так то заговорив представник тої держави, що на спілку з другими аліянтами признала була в своїм часі Вильно Литві. Так заговорив Чемберлейн в осідку Ліґи Націй, яка рівнож не погоджувалася з польським наїздом на литовську столицю. Та коли польський ґенерал Желіґовскі напав з польськими бандами в 1920 році на безборонне Вильно і коли заняв його силою і прилучив до Польщі, тоді ніхто не назвав польського акту насильства — актом злої волі і провокації. Навпаки, по довгих ваганнях і протестах стало на тім, що Рада Амбасадорів признала Вильно Польщі. І то тим самим безправним пропамятним рішенням з 14 марта 1923 року, коли віддала Польщі Галичину і другі західно-українські землі.

А тоді Англія не погоджувалася з другими аліянтами в справі Польщі. Ще тоді Анґлія не мала довіря до неї і радо булаб згодилася на виділенне Вильна, Галичини, Шлеска і данціґського коридору. Не годилася, але мовчала. Але вже того одного не годна була її забути вся польська преса і то аж до послідного часу. Весь час писала вона про перфідний Альбіон. Аж в послідних часах замовкла і почала примилюватися до Англії. Перший початок зроблено тоді, коли Польща відґравала ролю скеба і доставляла Анґлії вугле, коли анґлійські майнери вийшли на страйк і добивалися заробітку, який дав би їм змогу животіти. Тоді то Польща підпирала анґлійський уряд в його боротьбі проти бідних страйкарів, щоби за юдиний гріш скріпити польський скарб. А тепер знова Анґлія з ненависти до совітів піддержує Польщу і кидає їй на поталу серце Литви — її столицю Вильно. І робить це в дійсно цинічний і провокаційний спосіб.

Той факт як найкраще змальовує вартість всяких орієнтацій на чужі сили. Чужий думає про своє добро і відповідно до него відноситься до других. Раз їм сприяє, а раз їх нищить. Поступає так, як йому вигідно. Тому й всяка ставка на чужу підтримку може в кождий час завести. З того ще не виходить, щоби не використовувати міжнародної ситуації і не шукати собі прихильників серед чужих держав і народів. Треба це робити, але числити на них не можна, а тільки на власну силу.

НАРЕШТІ І СТАЛІН ЗАГОВОРИВ

(З приводу економічної кризи в Радянському Союзі).

Кожен раз, як тільки в „Свободі" зявляється яка відомість про лихий стан певної галузі життя в Радянському Союзі, большевики та їх підспівачі „з обуренням" спростовують „неправдиві" відомости „Свободи". Мовляв, свої відомости й факти „Свобода" бере з еміґрантських вигадок, з преси, ворожої большевикам. Міжтим, як всі наші відомости про внутрішній стан Радянського Союзу ми черпаємо виключно з жерел самих большевиків, що публікуються в Совдепії.

Але приходить час і факти життя показують, що твердження „Свободи" мали під собою реальний ґрунт. Ось і тепер сам Сталін підтвердив твердження „Свободи", що економічне життя Радянського Союзу доходить до катастрофального стану. Сам Сталін публично заявив, що сільське господарство бувшої Росії навіть на внутрішній ринок не дає кількости збіжжя, потрібної для виживлення нехліборобського населення. Про заграницю немає чого тепер і думати.

До війни експорт сільськогосподарських продуктів Росії за границю виносив від восьми до дванайцяти міліонів тон. Большевики в останній рік експортували всього два міліони тон, та сподівалися побільшувати свій експорт щорічно. Але сталося так, як і з иншими господарськими розрахунками большевиків: замісць збільшення експорту, остаточне спинення його.

Таким чином всі большевицькі пляни відбудови економічного життя бувшої Росії, які вони базували головно на збільшенню свого експорту, доводиться залишити, а натомісць шукати засобів, якіб припинили економічну, а за нею й посуваючуся для большевиків, політичну катастрофу.

Сталін вже тепер заявляє, що большевики недостачу експорту продуктів хліборобства покриють иншими продуктами, а передовсім нафтою. Саме населення Больщевії почуває вічну недостачу нафти, а Сталін збирається ще збільшити її експорт, чим знову може викликати нафтову, чи яку инщу кризу. Взагалі світові товарові ринки тепер досить щільно захоплені иншими державами й кожна з них шукає ринків для свого експорту. Сирівців, яких потребують инші держави (вовна, марґанець, коксуючі породи вугля, льон і т. д.), Совдепія також не може достарчати, бо не має свобідного товарового лишку. Натомісць Сталін хоче збільшити експорт тих продуктів промислу, якими світовий ринок уже досить навантажений. Щоби конкурувати з иншими експортерами цих продуктів, большевики повинні пустити їх на ринок по найдешевшим цінам.

Відомо, що в совделії кошти продуктів оброблюючої, а ще більше добуваючої промисловости надзвичайно високі. Причина цьому лихий стан промислової техніки, брак відповідних машин, недостача кваліфікованого робітництва та надзвичайно слаба його продуктивність. Тому, щоби конкурувати з иншими державами на світовому ринку, большевики змушені будуть продавати свої товари значно дешевше від коштів.

Звичайно, це замісць користи для держави большевиків принесе ще більше страти та поглибить загальну економічну крізу.

Таким чином через свою безглузду політику, та політичний терор большевики замкнули самих себе в зачароване коло.

Тепер навіть і засоби здирання з народу ріжних податків та товарових „лишків", як то робилося сім-вісім років тому, нічого дати не можуть, бо населення тепер „прихованого" не має. Все, що селянство виробляє, воно само й споживає. Якщо трапляться які лишки зернового хліба чи картоплі, то селяне переганяють їх на „самогон", годують худобу, яку також самі споживають. Для селянства немає цілі продавати свої продукти, бо за вторговані гроші селянин нічого потрібного йому дістати не може, хиба „риковки" (державна горівка, що заведена за Рикова замісць царської „монопольки"). Також селянин рахує, що йому дешевше обходиться власний „самогон", ніж „риковка", тому самогонна індустрія на селах процвітає.

Так саме й одежу собі селянин тепер знову, як в стародавні часи, робить власними руками. Отже відповідну сировину тримає для свого власного вжитку.

З заяви Сталіна про припинення експорту збіжжя за кордон виходить, що причиною цього є знищення великих господарств у Росії, та утворення на їх місце дрібних селянських господарств. Тому Сталін сподівається за декілька років відновити експорт зерна, коли будуть відбудовані знову старі поміщицькі господарства, але вони будуть називатися тепер „комуністичними колективами". Словом, намічується відбирання від селянства старих поміщицьких земель та створення з них „козьонних" колективів.

Чим скорше большевики почнуть переводити цю нову свою реформу, тим скорше на цьому вони собі скрутять карк, так саме, як його скрутило царсько-поміщицьке правительство. Не в „колективізації" господарства вихід з економічної кризи, а в тому, чого большевики не хочуть признати, бо це їх смерть: демократії, свободі труду і праві кожного на здобутки свого труду. До цього колись і мусить прийти — з большевиками, чи без большевиків.

ЯК ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЗАСУДУ НЕВИННИХ.

Майнерзвил, Па., й околиця.

Заходом місцевих Братств і Товариств Українського Народного Союза відбудеться в неділю, дня 10. червня, о год. 2.30 по полудни, в місцевім театрі (Minersville Opera House) велике **протестаційне віче в справі смертного засуду, виданого ляцьким судом у Львові проти В. Атаманчука і І. Вербицького.** На вічу буде промовляти: **др. Л. Мишуга** і другі бесідники.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

424.

Добрий примір для членів У. Н. Союза.

Недавно я мав розмову з тутешним громадянином Василем Ковалем. Він не є членом нашої організації, але слідить пильно за тим, як члени У. Н. Союза стараються о будову свого Сиротинця. Гр. Василь Коваль сказав мені між иншим таке: „Дуже прикро, що не всі ваші члени беруть сю справу серіозно. Я бачу, що члени з другого відділу вашої орґанізації старалися вам навіть шкодити, коли ви улаштовували в січни ц. р. баль на дохід свого власного Сиротинця". Після того він виняв з кишені $5.00 і жертвував їх з охотою на потреби нашого Сиротинця. При тім заявив сей щирий Українець, що коли зачнеться будова нашого Сиротинця, то він тоді дасть на сю ціль поважнішу суму.

От вам, Союзовці наука!

Ілія Вавришин,
секр. 52 від. У. Н. Союза.,
в Голийок, Масс.

425.

Концерт на дохід Сиротинця.

Щоби відсвяткувати 20-ту річницю свого існування, бр. св. Николая, 99 від. У. Н. Союза, в Вилкс Бері, Па., устроїло 12-го лютого ц. р. ювилейний концерт у користь Сиротинця-Захисту. Прихід був слідуючий: Вступ на концерт приніс $144.25; відзнаки (продавала пані М. Герман) $20.32; з оголошень у програмі $20.00; з ґардероби 80 цнт. — Разом приходу було $185.37. Розходу було $130.07. Вислано на Сиротинець $55.30.

Хоч зарібок з концерту невеликий, то користь полягає в тім, що се було зібранне всіх місцевих орґанізацій, а се вказує, що наші громадяне вміють оцінити заходи над будовою такої потрібної інституції як Сиротинець.

Отсею дорогою братство складає щиру подяку відділам У. Н. Союза, У. Р. Союза, Провидіння і Згоди Братств, котрі причинилися до сього концерту, як також і тим, що взяли участь у концертовій програмі.

М. Рутько, предс.;
Н. Лаврик, кас.;
П. Герман, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 28 мая помер в Толідо, Огайо, Йосиф Рощіпка, секретар відділу 167. У. Н. Союза.

Померший родився дня 12. листопада 1887. року в селі Лапшині, повіту Бережани. До Укр. Нар. Союза вступив 15. грудня 1918. Майже через цілий час був секретарем фінансовим сего відділу. Покійний був добрим членом, добрим організатором, як рівнож добрим і щирим Українцем, дбав о добро і розвій Товариства, дбав також про народні справи, занимався збірками, другим помагав і сам жертвував після своїх сил на всякі цілі, чи місцеві, чи старокраєві.

Коли покійний помер, за всі Його труди члени Братства і не-члени віддали йому остатну прислугу та похоронили після обряду, до якого він зачислявся. Коли тіло члена спустили до гробу, гр. Ю. Ліщук гарною промовою попращав покійного від Братства.

Покійний лишив жену Антоніну й троє малих дітий.

Земля Йому Пером!

У товаристві говорили про перелет через океан. Трістан Бернар сказав:

— Для мене ця справа зовсім проста. Я маю один спосіб на це.

— Що за спосіб?

— Це скажу лише тоді, коли в товаристві не буде ніякого вченого мужа.

— Напевно нема його тут.

— Отже справа дуже проста: Треба всісти в аероплян і піднестися на ньому 70 км. високо. Там нема вже тяжкости землі. І там треба підіждати аж земля обернеться з Америки до Европи. Знову треба злетіти на діл — і вже перелет океану д.конаний.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(127)

Тут стрів нас дуже ввічливо помічник Начальника штабу „главковерха" Вирубов. З Вирубовом я стрівся вперше. Він зробив враження високоінтеліґентної людини, вислухав нас уважно, обговорив з нами деякі деталі і точно, всебічно зясував для себе суть наших вимог. Мені тоді здавалося, що він добре зрозумів усю вагу запропонованих нами упорядковань в українізації армії, а може не стільки зрозумів, як інтуїтивно відчув усю силу і вагу українського національного військового руху, тому, здавалося, наша точка погляду знайшла в нього повне співчуття.

Тут-же я також перший раз стрінув комісаря Південно-західного фронту Йорданського, який зробив враження досить блідої, невиразної особи, з дуже обмеженим політично-партійним обрієм.

По умовленні про приняття нашої делеґації вечером Керенським, ми опустили потяг. На пероні двірця я стрінув двох бувших унтер-офіцирів моєї роти, які тепер були в так званому ударному корніловському полку, що в сей час грузився в ешалони, щоби залишити Могилів. Розмовляючи з ними, я почув із невеличкого гурта салдатів „вєрних временному правітєльству і революції", що тримали охоронну службу при Ставці, голосний насмішливий вигук, що викликав гучний сміх серед усього гурта:

— „Гляді-ка! Наш Сєрай пашол!" (В російській армії „Сірим" насмішливо-образливо прозивали новобранців)

Я подивився в бік кивка голови того, що говорив і там побачив, як швидко нервовим ходом ішов від ваґонів Керенський.

— Ну, подумав я, і не високо-ж стоїть у Ставці авторитет Керенського!

У вечері Керенський приняв нас у своєму ваґоні. З нашого боку були: Петлюра, Павленко, Скрипчинський і я. З Керенським були: Вирубов і ще кілька висщих офіцирів штабу. Всі розмови вели Петлюра і Керенський, а з инших рідко хто вставляв своє слово, або давав пояснення.

Керенський глибоко сидів у кріслі і, здавалось, уважно, з великою терпеливістю слухав пояснення, виводи і домагання Петлюри. Обличе Керенського і вся його постать робили враження, що він перетомлений до краю, тому він лише иноді, якось мляво, ставив свої питання, або висловлювався проти. Останне робив він рідко і стримано. Очевидно він уже був до наших вимог приготований і мав свою вироблену думку. Майже з усіма доводами Петлюри, видимо, погоджувався, через що нам здавалося, що на сей раз наші вимоги будуть задоволені.

З уваг Керенського врізалися мені в память головно дві. Переказую їх на память, тому не ручу, що вони були такі слово в слово, але по змісту передаю точно.

Перша, що, мовляв „не думайте, что ваші украінскія часті лучше другіх", на що одержав від Петлюри пояснення і докази противні його думці. Також нас підтримав, не памятаю хто з присутніх штабовців увагою, що дійсно українські частини далеко красші від инших у всіх відношеннях.

Друга увага його була: „Ви добіваетесь украінізації такого большого чісла дівізій, а вєдь у вас же для ніх нєт командного состава! Ви же не імєете у себя офіцеров висшіх рангов!?" — В сій увазі він мав цілковиту рацію, бо до захоплення большевиками влади, а особливо до гетьманського перевороту, ми дійсно мали дуже мало офіцирів висших ранґ, а також ґенерального штабу, які признавалисьби до українства.

В цьому була також одна чи не з найбільших наших траґедій, що гальмувала орґанізацію української армії.

Правда, пізніше, по большевицькому переворті, спасаючи свою шкуру, їх сипнуло до нас більше ніж треба було й вони майже відразу обернулися „з русскіх офіцеров", „з Малоросов" в українські націоналісти, а дехто поліз аж в націонал-патріоти, але це вже було запізно.

Звичайно більшість з них це робила лише з тактичних мотивів, щоб врятувати до слушного часу себе, потім знову обернутися в „русского офіцера". Лише дуже незначна кількість дійсно припала щиро на службу свого народу.

З першої катеґорії досить велика частина відвіялась з української армії, коли істнувала добровольча армія (Денікіна, Юденіча, Врангеля); друга частина пізніше, коли червона армія все більше почала бути „русской арміею", перейшла до червоних і лише невеличка частина залишилася в українській армії надовше, дехто, рахуючи, що й в ній можна робити своє „русскоє дело", прикриваючись національною машкарою. Сказане не торкається тих фаховців, що пішли в нашу армію як фаховці, ясно зазначивши, що вони не Українці, бо вони найліпше й чесно виконали свої обовязки перед нашою армією. Тому їх треба поважати й уміти цінити.

На уваги Керенського нам було досить тяжко йому відповісти, а тому доводилось давати пояснення, чому ми не маємо таких старшин, та при яких умовах будемо мати, й инше, ходячи, як кажуть, „навкруги та навколо".

В се побачення умовлено з Керенським, що: а) Він оголосить наказ про затвердження українськими 15 піх. дівізій, разом із запасовими полками. б) Генеральний Військовий Комітет і инші українські військові орґанізації будуть рівноуправнені і: в) Решта наших вимог приймається на увагу і вони будуть по змозі в найкоротшім часі задоволені. Про технічне переведення всього сього в життя ми мусіли порозумітися з Начальником Штабу „Верховного Головнокомандуючого" і Канцеляріею військового міністра, яким він дасть відповідні директиви.

В туж ніч Керенський виїхав до Петербурга.

На другий день рано приняв нас начальник штабу ґенерал Духонін. З сим високоінтеліґентним, гарним ґенералом, усі ми були вже давніше знайомі, коли він був начальником штабу Головноком. Південно-зах. фронту. Приняв він нас дуже урадовано, але все таки стрінув, як старих знайомих.

Вислухавши наші домагання, а також розглянувши технічний плян їх переведення, він заявив, що з боку чисто-військового вони не викликають жадних заперечень. Навіть більше, він признав їх цілком відповідними для інтересів армії, а з окрема технічні пляни „прекрасними". Отже, колиб усе від нього залежало, то він можливо лише з незначними поправками негайно згодивсяб на переведення їх у життя. Але тут є не тільки чисто військово-фаховий бік, а також значна домішка політичного характеру, що треба розвязати безпосередньо з урядом.

Нас се здивувало, бо Керенський же з гори обіцяв дати відповідні директиви і очевидно виїхав зі Ставки, не зробивши сього.

Коли Петлюра коротенько переказав Духоніну наше побачення з Керенським, він відповів, що дійсно йому дані директиви, але такі, що далеко не вичерпують наших домагань, тому попрохав лишити в нього всі наші матеріяли до другого дня, коли він дасть остаточну відповідь.

Для нас стало очевидне, що Керенський дав директиви лише загального характеру, дорючивши свойому начальникови штабу обміркувати наші домагання у всій повноті. На своє побачення з Керенським ми й дивилися, як на необхідність від нього мати прінціпіяльну згоду на суть наших домагань, яку він нам дав, але не переказав сього Духоніну. Тому, що я мусів їхати до Петербурга на демократичну нараду, мені доручено нагадати там Керенському про наше побачення у Ставці і добути від нього точні, позитивні директиви для Духоніна.

IV.

В ПЕТЕРБУРЗІ.

Стріча з українськими військами на охороні „Зимової Палати". „Да, ви щасліви", що маєте Українців-вояків. Сила авторітету Генерального Комітету. „Слава Україні" в бувшій царській палаті. Пошана по „старорежімному і на странном язике". Чи не привезти російських міністрів до Київа?

Прибувши до Петербурга, я перед демократичною нарадою поінформував представників Генерального Комітету, що були там при Головному Штабі, Ґенеральному Штабі і Кабінеті військового міністра, про справи у Київі і про останнє побачення у ставці з Керенським. Тут ми вирішили, що на другий день я й О. Пилькевич підемо до Керенського, щоби остаточно добути від нього конкретні відповіди на домагання Ґенер. Комітету.

На другий день пів до десятої години, маючи вже призначену авдієнцію, йдемо до „Зимової Палати", де тоді жив Керенський і давав приняття.

Підходимо до брами палати. Вартовий у погонах ґвардейського стрілецького полку зупиняє нас і прохає показати наші „пропуски". Тому, що їх не було в нас, я показую свою леґітимацію члена Ґенер. Комітету. Читає він її один раз, перечитує вдруге і обличе його розпливається у широку, привітну усмішку.

— Так, ви, значить, приїхали з Київа? З нашого Комітету, значить!? — питає по українськи.

— Так! — відповідаємо здивовано. — З Київа! А чому ви кажете: „З нашого Комітету"?

— Як чому!? Та миж український баталіон ґвардійського стрілецького полку. Ось уже зо два тижні, як повнимо охоронну службу при палаті.

— То дуже приємно! — кажу, — але деж нам треба добути „пропуски"?

(Дальше буде)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

✝

МІЛВОКІ, ВІС.

По бл. п. МАРІЇ ГАТАЛА дається до відома своїм кревним і знакомим, що моя жена, Марія Гатала з роду Шпить, упокоїлася по довгій і тяжкій недузі дня 4. мая, 1928, проживши 34 роки. Походила з села Підзвіринець, повіт Рудки, Галичина. До Америки прибула 1913 року, замешкувала в Мілвокі до сего часу. Перед смертю відійшла була на 2½ року до санаторії, де докторі не могли визнатися з її хороби. Похорон відбувся 8. мая при участи наших свідомих Українців з дому до церкви і на цвинтар.

Отсим складаю всім присутним, що були в похороні і обслужили їй в остатній годині, старокраєве СПАСИ БІГ!

ЖЕРТВУВАЛИ НА ПАМЯТНИК:

Теодор Танин	$5.00	Іван Ґірський	$1.00
Михайло Патер	5.00	Йосиф Сосніцький	1.00
Іван Ґреґоровіч	5.00	Олекса Яковишин	1.00
Іван Гасюк	1.00	Василь Яремчук	1.00
Василь Коваль	1.00	Олена Ковтун	1.00
Август Німус	1.00	Данило Андрусяк	1.00
Григорій Дац	1.00	Пилип Москалюк	1.00
Василь Тренчук	1.00		

За що складаю жертводавцям Спаси Біг!

АНДРІЙ ГАТАЛА І 3 ДІТОЧОК.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ВИХОВУЮТЬ УКРАЇНЦІВ В ПОЛЬСЬКІЙ АРМІЇ.

(Докінчення).

Наближаючася присяга вірности всіх непокоїла, бо все нам казали, що лише до присяги нам дещо пускають плазом, але як присягнемо, тоді жде вас військовий суд за кожде противне слово. День перед присягою нам сказано, що всі католики зберуться завтра окремо на науку й проповідь польського священика; до православних приїде знова греко-католицький парох з місцевої парохії. Значиться, до православних приїде греко-католик, а до ґреко-католиків римо-католик. Ми, греко-католики, підемо перед присягою до костела, а православні до греко-католицької церкви. Та сталося інакше. Греко-католицький священик відай відмовився від того, щоб нас приготовити до присяги і всіх нас приготовляв польський священик. Зі слів цего послідного можна було пізнати, що він не чується між своїми. Зачав говорити про схизматиків, називаючи нас схизматиками, але заявив, що ми можемо ще те все направити, коли станемо вірними жовнірами та горожанами свого краю. Заразом висказав надію, що ми скоро пізнаємо свою хибу, та завернемо зі своєї дороги. Скінчив він свою проповідь патріотичними цитатами з польських книжок, та ставив нам на взір таких людий як Галлер і Косцюшко. Проповідь умучила кількох і ті здрімали, за це пізніше викликав їх, щоб йому повторили те, про що він говорив. Випало це якраз на Поляка зпід Кракова, так, що сам піп зі стидом вийшов. На другий день ми всі присягнули в греко-католицькій церкві, та зачалася нова метода духової науки.

Духова освіта, про яку нас учили, складалася крім польської історії та ґеоґрафії, ще з науки гигієни та рільництва. Такі виклади мали вартість для польського елементу, але для нас виклади такі були не до видержання, гірш військових вправ в дощевий день. Бо уявіть собі, що лектор викладає найновіші події з польської історії, та доходить до польсько-української війни. Цілий визвольний рух українського народу це після него бандитизм здичілих українських голодних банд, які хліба й рабунку ради, вертаючи з фронтів, хотіли навіть забрати Львів. Чоловік це мусів слухати й не обзиватися, якщо не хотів попасти в халепу. Не то що слухати, але навіть мусів так вивчитись і на другий день оповісти це в школі, колиб був викликаним. Я, на щастє, не був ніколи викликаний до повторювання чогось подібного. Командант відділу знав, що я, як участник цего „бандитизму", бувби про це оповів докладніше, тому мене краще залишав в супокою. Ми нераз приватно говорили з собою й він знав, що в мені сидить. Він сам в часі польсько-української війни попав був в український полон, просидів 4 місяці в Коломиї й все нам оповідав та взивав, щоб ми в разі якоїсь заверухи чи маневрів не переходили в полон, а то нам Українці будуть плести „двацять пять", так, як йому в Коломиї плели. За „двацять пять" він ніколи не міг забути і все мені про те згадував.

Або такий случай: Під зиму 1925 р. Польща будувала у Варшаві т. зв. могилу невідомого жовніра. Як відомо, могила ця вже є добудована й стоїть на т. зв. Саскій площі, на місци, де стояв бувший православний собор у Варшаві, який Поляки розібрали, щоб їм не перешкаджав на такім видним місци. З тої нагоди вся армія святкувала це свято, та устроювала святочні академії в честь незнаного жовніра. У нас рівнож відбулася святочна академія, а по ній полк вислав 20 кіннотчиків на дворець, для віддання чести незнаному жовнірови, якого якраз зі Львова дорогою на Ярослав-Розвадів везли у Варшаву. Бесідник, який все нам говорив, що Польща зовсім легко справилася з українським бандитизмом в 1918/19 роках, бо це були лиш збунтовані без оружа хлопи, нараз каже, що Польща рішила вибрати тіло невідомого жовніра якраз з львівського побоєвища, бо судді-знавці рішили, що побоєвище львівське було найкровавіше. Жовнір, якого вибрано з землі, може бути навіть Українцем — говорив він — тому й ми, Українці польської армії, повинні зі щирим серцем віддати йому честь, як „невідомому жовнірови" Польщі. Один наш студент, котрий запитав бесідника по викладі, як це можливо, щоб побоєвище львівське було найкровавіше, як там боролися збунтовані хлопи без оружа, як це нам бесідник на викладах говорив — зник на другий день з полку. В полковім приказі на слідуючий день нам прочитано, що такий то а такий стрілець за непримірний виступ супроти свого команданта зіставив висланий до карного полку у Варшаві на 4 роки, та буде там ходити без „ожелка". В Польщі для війська це найбільша кара, й взагалі для польського рекрута це великий встид бувби служити при війську та не носити на шапці польського гербу „орла". Рекрутів тим і страшать. „Справуйся — каже нераз капраль, — бо будеш ходити без ожелка". Для Українця не лячно, що він „орла" не буде носити, але лячно тому, що цей полк, куди такого висилають, се гейби каторга. Там люди служать стільки літ, на кілько військовий суд його засудить, а в додатку, крім військових вправ, тяжко треба працювати.

До духової освіти треба ще зачислити т. зв. „поґаданкі", які були два рази тижнево по 1 годині вечером. Звичайно приходить туди офіцир, та по товариськи, як то у нас називали, „без кремпования сєн" розмовляє з жовнірами. Жовніри ставлять йому свої питання й домагання. На таких поґаданках можна було нераз до сита насміятися, бо наші люди ставленнем питань так офіцирови допекли, що він з „товариша" ставав „офіциром" і вже зачав сам кремпуватися.

Яка була тема тих „поґаданок" — подам один примір: Бесідник старається вмовити в жовнірів, що вони вірні польські діти. Він твердить, що „креси" це спасення Польщі, бо дали їй Пілсудского, Міцкевича й других.

Як маршалок Пілсудський, — каже офіцир — є в кресів і він є добрим жовніром і патріотом, то чомуб і нам не бути. О скільки хто пішов би на креси війною й палив наші господарства, чи ми малиб боронити свого маєтку? Боронилиб, відповідають слухачі, а бесідник з позою побідника кінчить і закурює папіроса. Темою „поґаданок" були все річи торкаючіся майбутньої війни, та заверух в краю. Там вчили також в загальних рисах військової тактики, та перечитували нам часопись „Польскі жолнерж", яку то часопись видає Польща для армії. Підчас маневрів, які ми відбували в поліських болотах дуже стежили жовнірів, бо були часті дезерції на совітську територію. На жаль, таких дезертирів большевики по більшій части завертали назад, та вони були відстрашаючим приміром для прочих, бо такого „блудного сина" водили як медведя на шнурку та показували жовнірам, що це дезертир, що його завернули большевики, та що його жде якась страшна кара.

По відбутій військовій службі командант полку прощається з відходячими, та ще раз завзиває бути добрими польськими дітьми. У відповідь йому на те вислужені жовніри, ледви лише вийшли з куферками за військову браму, затягали звичайно пісню „Гей, там на горі Січ іде". Видно не вбилися їм польські пісні так дуже в память, хоч як їх учили, а хоч декому й вбились, то він їх вмить забував.

Польське військо ще більше розбудило національну свідомість Українців, головно Волиняків, які вступали в ряди армії не то як Москалі, не то Малороси, як якийсь неозначений елемент. Волиняки вертають домів як свідомі Українці, а повернувши до свого села, ведуть провід в громадському та кооперативному життю. Польські „поґаданкі" дали їм змогу пізнати, хто вони. Правда, незначна часть їх стає вірними синами Польщі, остане при польському війську на стало, але на щастя таких яничарів небогато, а може часом і вони пізнають свій блуд, та нам ще в пригоді стануть, в разі якоїсь заверюхи. Бо якби не було, військова штука розвивається, а ми на случай якоїсь оружної сутички з нашими ворогами в військовому ділі їм далеко не дорівняємо. Старі офіцири з обох армій повмирають, а хоч і жити будуть, їхня воєнна штука вже перестаріла, а нових офіцирів-Українців у Польщі нема, а в Совітів не знаю, кілько їх і які. В Польщі вправді є сказано, що кождий польський горожанин, який має приписане образованнє, може йти до старшинської школи. Я й сам постановив, що раз вже я знаходжуся в польській армії, мушу добитись до офіцирської шаблі, відзнак, ну, й науки. Тому однак, що я не пішов до польської армії в приписанім часі, але аж пять літ пізніше, я мусів вносити подання службовою дорогою з просьбою о призначення мене до офіцирської школи, аж до воєвідства. У воєвідстві у Львові моє подання, мимо пригадок, лежало так довго, доки я з війска не вийшов. Тоді доперва мене повідомлено, що воєвідство полагодило мою просьбу прихильно.

Деяким Українцям удалося вправді попасти до старшинської школи, яку Поляки звуть „школа подхоронжих". Скінчили її, та хоч я богато таких товаришів знаю, то ніоден з них доси старшиною не є, та й хто знає, чи буде. Це й зовсім зрозуміле й не треба через це на Поляків нарікати. Будуча війна буде відбуватися на терені західних чи східних польських кресів, а там офіцир-Українець є Полякам небажаний.

Інж. Ст. Куропась.

Шикаго, Ілл.

Ні одного зайвого слова.

Один торговець у Брукселі хотів покористуватися новим винаходом 20-го століття: бездротним телефоном, щоби поінформуватися зі своїми товаришами по фаху в якійсь торговельній справі. Коли вкінці дістав бажану телефонічну звязь, так схвилювався, що ніяк не міг пригадати собі, що мав говорити, тому зачав так: „Передовсім мусимо оминати всяке зайве слово. Шістьдесять секунд, які маємо до розпорядимости, минуть скоро, а ця мінута коштує 1,000 франків. Час то гроші. Може ні, ви розумієте мене? Тому не сміємо розводитися, мусимо говорити лепше що найконечніше. Ніколи ще так як тепер я не розумів, яка то дорогоцінна кожда мінута. А тепер маю стільки роботи, що не знаю, де моя голова. То страшне!" Дальше цього не дійшов, бо звязь уже перервано!

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за квітень 1928 року.

ВІДДІЛ 21.

Тов. Запорожська Січ у Бінгемтон, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дісланo від части членів	$18.00
Жертви з пушки	4.50
Дохід з представлення	75.03
Разом	$97.53
Чубіняк Микола	$1.00
Конан Микола	1.00
Косик Василь	1.00
Миник Теодор	1.00
Підчемний Стефан	1.00
Смик Лука	1.00
Смик Теодор	1.00
Садовець Петро	1.00
Симан Андрій	1.00
Шевчук Теодор	1.00
Грех Стефан	1.00
Глинка Анна	1.00
Мартинів Іван	1.00
Білецький Микола	1.00
Гулячок Михайло	1.00
Юзів Михайло	1.00
Піндзьола Теодор	1.00
Сосницький Стефан	1.00
Проценин Ксеня	1.00
Олейко Теодор	1.00
Олейко Юстина	1.00
Йонатин Джонс	1.00
Йонатин Анна	1.00
Телех Іван	1.00
Телех Марія	1.00
Аноф Микола	1.00
Швед Катерина	1.00
Наконечна Марія	1.00
Блажкевич Григорій	1.00
Дорош Константин	1.00
Кицера Микита	1.00
Попович Петро	1.00
Наконечний Олекса	1.00
Наконечний Василь	1.00
Наконечний Іван	1.00
Бакун Пилип	1.00
Романишин Михайло	1.00
Змисьний Михайло	1.00
Свиридович Данило	1.00
Наугольник Іван	1.00

ВІДДІЛ 87.

Бр. св. Василія в Ланкастер, Н. Й.

Жертви з каси відділу, від членів і з пушок проголошено.

Дісланo від части членів	$4.00
Разом	$4.00
Февич Іван	$1.00
Нестор Ілько	1.00
Селевач Михайло	1.00
Нестор Панько	50
Сухина Семен	50

ВІДДІЛ 94.

Тов. ім. Маркіяна Шашкевича в Гамтрамк, Міш.

Жертви з каси відділу, від членів, з підприємства і з хрестин проголошено.

Дісланo від членів	$15.00
Жертви від не членів	10.00
Разом	$25.00
Морозовський Йосиф	$5.00
Гирасимик Микола	2.00
Білецький Яків	1.00
Бабій Михайло	1.00
Білик Лев	1.00
Кільчицький Йосиф	1.00
Кричківський Павло	1.00
Курочка Олена	1.00
Ганчарський Евстахій	1.00
Тиро Микола	1.00

ВІДДІЛ 185.

Бр. св. Василія в Мейфілд, Па.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дісланo з каси відділу	$ 5.00
Жертви від части членів	26.25
Жертви від не членів	11.50
Жертви з пушки	3.00
Разом	$45.75
Сембрат Афтан	$2.00
Романяк Александра	1.25
Проценин Антін	1.00

ВІДДІЛ 307.

Бр. св. Георгія у Віліямставн, Н. Дж.

Жертви з каси відділу, від членів і з пушок проголошено.

Дісланo жертви з хрестин	$12.75
Разом	$12.75

ВІДДІЛ 336.

Тов. Сокіл у Клівленд, Огайо.

Жертви з каси відділу, від членів і з забави проголошено.

Дісланo від членів	$5.00
Разом	$5.00
Купчик Олекса	$2.00
Белас Анна	1.00
Римар Михайло	1.00
Ольховий Микола	1.00

ВІДДІЛ 338.

Тов. Згода в Клівленд, Огайо.

Жертви від членів і з забави проголошено.

Дісланo від членкиць	$2.00
Разом	$2.00
Волянська Климентина	$1.00
Ольшаницька Марія	1.00

ВІДДІЛ 367.

Тов. Запорожська Січ в Рочестер, Н. Й.

Жертва з каси відділу	$—
Жертви від членів проголошено.	
Дісланo від части членів	13.00
Разом	$13.00
Андріїв Василь	2.00
Ілекин Микола	1.00
Петришин Стефан	1.00
Андрусів Стась	1.00
Боєчко Панько	1.00
Мельник Антін	1.00
Микитин Василь	1.00
Плекан Григорій	1.00
Микитин Михайло	1.00
Кушлик Максим	1.00
Худяк Кость	1.00
Хомин Кирило	50
Лукаш Данило	50

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ
НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА
зібраних відділами У. Н. Союза принагідно від посторонних осіб в квітни 1928 р.

ГАМТРАМК, МИШ.

Відділ 94 У. Н. С. прислав жертви, які зібрав гром. Павло Войтович. Зложили:

Вускеник Петро	$2.00
Карпович Стефан	2.00
Дикий Асафат	2.00
Величенко Павло	1.00
Тимків Микола	1.00
Петрів Іван	1.00
Шимко Павло	50
Пристай Роман	50
Разом	$10.00

МЕЙФІЛД, ПА.

Відділ 185 У. Н. С. прислав отсі жертви:

Найдун Іван	$5.00
Куземка Прокіп	1.00
Сембрат Теодор	1.00
Ладутко Петро	1.00
Лебідь Максим	1.00
Мусява Стефан	1.00
Проценин Марія	1.00
Проценин Евгенія	50
Разом	$11.50

ВІЛІЯМСТАВН, Н. ДЖ.

Іван Витязь, секр. 307 від. У. Н. С., прислав жертви, зібрані на поклик гром. Олекси Бабяка на хрестинах у гром. Петра й Анастазії Прус. Зложили:

Бабяк Олекса	$2.00
Прус Петро	1.00
Слободян Василь	1.00
Витязь Іван	1.00
Аркатин Іван	1.00
Гульда Прокіп	1.00
Ганесей Йосиф	1.00
Ярмолюк Михайло	1.00
Сеньків Дмитро	1.00
Прус Михайло	1.00
Новосад Микола	1.00
Мричко Юрій	50
Червінка Денис	25
Разом	$12.75

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 325, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9. червня, в год. 7-ій вечером, під ч. 101 Grand St., Brooklyn, N. Y. Заряд Товариства просить всіх членів прибути на ці збори. — С. Заблоцький, предс.; І. Гринчук, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що піврічний мітінг відбудеться в суботу, 9. червня, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в год. 7.30 вечер. Обовязком кождого члена є прийти на сей мітінг точно на час і обговорити важні справи. Обовязком є кождого члена вписати свої діточки до Молод. Союза і привести нового кандидата до товариства і У. Н. Союза, бо тепер приймаємо без оплати вступного. — Й. Волк, предс.; М. Галькович, ф. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться 10-го червня, в год. 1-ій попол., в Січовім Домі. Проситься всіх членів явитись на час, аби довго не сидіти на мітінгу в горячі дні. Хто з членів має знакомого, що не належить до У. Н. С., нехай приведе на сей мітінг і впише в члени У. Н. С., бо У. Н. С. се будучність наша. — Гр. Дорожовський, секретар.

ДЖЕРЗИ СИТИ, Н. ДЖ. Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10. червня під ч. 158 Mercer St., в годині 6-ій вечером. Проситься місцевих і позамісцевих членів прибути на сі збори, бо є много важних справ до обговорення. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. Котрий член не явиться і не вирівнає своїх залеглостий, буде суспендований. — Ів. Гумницький, фін. секр.

БОСТОН, МАСС. Тов. Дружина Кн. Данила, від. 238, повідомляє своїх членів і членкинь, що мітінг відбудеться в неділю, 10. червня, в гали Укр. Парохії при 136 Arlington St. зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів явитись і зложити свої вкладки. Хто бажає вступити в члени, нехай прийде на мітінг, а всякі інформації будуть охотно уділені. — Н. Дависькиба, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 371, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні і спеціяльні збори відбудуться в суботу, 9. червня, в годині 8-ій вечером, в гали церковній, 49-51 Beacon St., Newark, N. J. Проситься всіх членів прибути на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Кождий член повинен привести хоч одного нового члена, яких будеться приймати без вступного. Також кождий член повинен бути приготований до збірки на Сиротинець У. Н. С. — Ів. Тарнавський, предс.; Олекса Шумський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Єдність, подає до відома всім своїм членам, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 10. червня, в 1-ій годині попол., в гали У. А. Горожан, 847 N. Franklin St. Обовязком є кождого члена прийти на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в нас запала така ухвала, що котрий член не повідомить секретаря і не заплатить своєї вкладки на час, то опісля заплатить кару 10 цнт. від доляра. На мітінгу будесь принимати нових членів без вступного, тож проситься членів привести зі собою нових кандидатів. — Мих. Паранич, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться 10. червня, в год. 2.30 пополудни, в гали У. Н. Дому, 212 Fulton St. На порядку нарад буде богато важних справ; буде справоздання контр. комісії і приймання нових членів. Не явившийся член заплатить кару після статута. — Ю. Шевчук, предс.; П. Остапчук, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, дає до відома своїм членам і членкиням, що місячні збори відбудуться в другу неділю по першім, то є 10. червня, точно в годині 1-ій пополудни, в Ліберти Галі. Довгуючих членів проситься вирівнати свої довги, аби не наражуватися на суспендовання. Також пригадується членам, котрі мають діти, щоби вписували свої діти в У. Н. Союз. Проситься членів привести своїх знакомих, котрі хотять вписатися в члени У. Н. Союза. — Ілько Шегера, гол.; Н. Вербицький, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. І. Франка, від. 241, повідомляє всіх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 10. червня, в гали церковній на Елекстон ул., точно в 1-ій год. попол. На сей мітінг кождий член повинен явитися, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару після статута. — К. Фірман, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. „Українська Січ", від. 182, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться в 2-ій годині попол., в неділю, 10. червня, в гали парохіяльній, 47 Hope Ave., Passaic, N. J. Є важні справи до вирішення, буде також справоздання контр. комісії. Кождий член повинен прийти на сей мітінг. Довгуючі мають вирівнати свої залеглости. Не явившийся член буде караний після ухвали. — М. А. Пипюк, предс.; Гр. Яськів, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 234, повідомляє всіх своїх членів, що мітінг відбудеться в суботу, 9. червня, в годині 7.30 вечер., на гали церковній на Гренд стріті. Проситься всіх членів явитись на мітінгу, бо є важні справи до полагодження, як: справа мітінгів і вибір предсідателя. — Н. Моссора, секр.

ВУДГЕРВЕН, Н. Й. Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9. червня, в тій гали де і передше. Проситься членів явитись на збори, бо мається потвердити Тов. Статут. Котрий з членів не явиться на зборах, підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Н. Г., секр.

ТОЛІДО, О. Тов. св. О. Николая, від. 167, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться в 2-ій годині попол., в неділю, 10. червня, в Union Hall, Lagrange St. Проситься всіх членів прибути як один, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Кульматицький, фін. секр.

РОМ, Н. Й. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 121, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в Френка Квача, 225 S. Washington, дня 10-го червня, в годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів, щоби явилися на той мітінг, бо є важні справи до полагодження. Взиваеться контрольорів, щоб обрахували книжки і здали справоздання на мітінгу. Є много важних справ до полагодження. Не явившийся член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Мих. Павелко, пр.; Семен Свередюк, кас.; Василь Чуйко, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248, повідомляє усіх членів, що місячний мітінг відбудеться дня 9. червня, в год. 7.30 вечер, тому, що наше товариство устроює 10. червня пікнік. Проситься членів прийти на мітінг, бо маємо ще деякі справи до полагодження щодо пікніку. Не явившийся на мітінг член буде караний після ухвали. — Йосиф Урбан, предс.; Панько Турчин, кас.; Михаїл Пік, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкинь, що мітінг відбудеться дня 9-го червня, в суботу, в годині 7-ій вечер. Проситься членкинь явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих напоминається вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені. — Паранька Росоловська, предс.; К. Олексин, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січові Стрільці, від. 44, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 10. червня, в годині 2.30 пополудни, в гали церковній на Нюпорт Евені. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо є важні справи. Також довгуючі члени мають заплатити свою належитість, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Андрій Чепеляк, секр.

ГРІНПОЙНТ, БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, дня 10. червня, в годині 7-ій вечор під ч. 724 Leonard St. Проситься всіх членів прийти на сей мітінг, бо хто не буде, заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Олекса Рибак, пр.; Іван Стороняк, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. над Збруча, від. 280, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, дня 10. червня, в годині 2-ій пополудни в домі Укр. Горожанського Клюбу, 618 Lackawanna Ave. Проситься всіх членів прийти на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. — В. Бутинський, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запор. Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться у вівторок, 12. червня, в год. 7.30 вечером, в гали парохіяльній, 303 Hudson Ave. Обовязком є кождого члена прибути на той мітін., бо будуть важні справи до полагодження, буде також справоздання контр. комісії. — А. Бабій, предс.; Мих. Антонів, секр.

БЕЙОН, Н. ДЖ. Відділ 213 повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться у вівторок, дня 12. червня, о годині 7-ій вечером в гали церковній на 25-ій улиці. Контр. комісія здасть справоздання за 6 місяців, тож обовязком кождого члена явитись, бо маємо ще і другі важні справи до полагодження. Повідомляється позамісцевих членів, що у відділі зайшла ухвала, щоби не принимати від позамісцевих членів вкладок на бенефіт, тільки 10 ц. на кошта адміністрації. — Василь Бурбела, предс.; Юрій Бойко, рек. секр.

ВАЙТСТОН. Тов. Просвіта, від. 129, повідомляє, що надзвичайний мітінг відбудесь в 8-ій годині вечером, в суботу, 9. червня, в домі М. Дзярського, Ryan Court. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару 50 ц. а урядник 1 дол. — М. Дзярський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Кн. Данила, від. 356, повідомляє, що надзвичайний і місячний мітінг відбудеться в 2-ій годині попол., в неділю, дня 10. червня, в Нар. Домі, 3322 N. Lawrence St., N. Philadelphia. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. — М. Долинний, предс.; Вас. Мущинка, кас.; Теодор Черевка, секр.